

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 560/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. S., B., zastúpeného advokátom JUDr. P. A., B., ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 6 Európskeho dohovoru o výkone práv detí, ako aj porušenie čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 14 ods. 2 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 28 P/145/2009 z 15. júla 2011, ako aj uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 CoP 284/2011 z 30. augusta 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2011 doručená sťažnosť Ing. M. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie

svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 6 Európskeho dohovoru o výkone práv detí, ako aj porušenie čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 14 ods. 2 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 28 P/145/2009 z 15. júla 2011 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“), ako aj uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 CoP 284/2011 z 30. augusta 2011 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol:

„V konaní vedenom pred Krajským súdom v Bratislave (ďalej len KS Ba) pod spis. zn. 11 CoP 284/11 vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti, prebiehalo konanie o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II (ďalej len OS Ba II), č. k. 28 P/145/2009-418 zo dňa 15. 07. 2011.

V uvedenom odvolacom konaní KS Ba rozhodol tak, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.“

Sťažovateľ v sťažnosti k jednotlivým výrokom napadnutého uznesenia okresného súdu argumentoval takto:

K výroku napadnutého uznesenia okresného súdu, že je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi od 7. augusta 2011 od 18.00 h do 10. augusta 2011 do 18.00 h nepretržite s tým, že si deti vyzdvihne v mieste bydliska starých rodičov maloletých detí a odovzdá ich po ukončení styku v mieste bydliska matky, uviedol, že *«Pokiaľ išlo o námietku neumožnenia sťažovateľovi stráviť letnú dovolenku s oboma dcérami bez rizika vyhľadávania detí matkou a rušenia ich pokojného priebehu dovolenky, KS Ba sa s tvrdeniami sťažovateľa vôbec nevysporiadal, resp. vysporiadal spôsobom v rozpore so základným právom sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 6 ods. 1 Dohovoru). KS Ba totiž iba odcitoval pasáže z uznesenia OS Ba II, avšak bez toho, aby sa vyjadril, čom vidí dôvod sťažovateľovi neumožniť a matke umožniť stráviť letnú dovolenku s oboma*

dcérami bez rizika vyhľadávania detí druhým rodičom a rušenia ich pokojného priebehu dovolenky. Pokiaľ sa sťažovateľ navyše domnieva, že je povinnosťou KS Ba riadne a presvedčivo odôvodniť svoje rozhodnutie aj vo vzťahu k jednotlivým námietkam sťažovateľa a tieto osobitne vyvrátiť, zrejme sa dopúšťa príliš extenzívneho výkladu uvedeného základného práva. Potom však vyvstáva otázka, prečo aj samotný zákonodarca takúto povinnosť, vzťahujúcu sa na všeobecné súdy (§ 2 a § 3 zák. č. 99/1963 Z. z.), výslovne zakotvil do právnych predpisov (§ 157 ods. 2 O. s .p.).

Vzhľadom na uvedené nie je možné v podstate nijak napadnúť argumentáciu KS Ba, pretože táto vôbec neexistuje (odvolací súd poznamenáva). Preto si sťažovateľ dovoľuje k tejto právnej otázke uviesť bližšie námietky prešľapov OS Ba II, s ktorými sa napokon KS Ba plne stotožnil.

Sťažovateľ namieta predovšetkým porušenie čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a poukazuje v tejto súvislosti na znalecký posudok vyhotovený v predmetnej veci, a to najmä na v ňom zaznamenaný rozhovor s mal. M. S. dňa 19. 7. 2006, z ktorého jasne vyplýva neochota maloletej bývať trvalo u matky.

Z dokazovania vyplynula jednak jasná túžba maloletej M. po trvalom pobyte v sťažovateľovej domácnosti a jednak skutočnosť, že matka obe deti v podstate „odkladá“ k starým rodičom. Podľa názoru sťažovateľa je aj v zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy SR a čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd zrejmé, že primárnym záujmom dieťaťa je v danom prípade byť vychovávané vlastnými rodičmi, čo ale matka nezabezpečuje, a KS Ba poznamenáva, že výrok OS Ba II o zákaze styku sťažovateľa s deťmi od 14. 8. 2011 do 4. 9. 2011 je len dočasnou úpravou za účelom právneho ošetrenia sťažovateľom nerealizovaného styku s deťmi počas mesiaca august 2011 spadajúceho do obdobia od 14. 8. 2011 do 4. 9. 2011.

Sťažovateľ je toho názoru, že KS Ba bol povinný riadne sa uvedenými námietkami zaoberať a má za to, že prednesené argumenty nebol oprávnený odbiť tým, že vo vzťahu k predmetnému prípadu nedá KS Ba poznamenáť, že z obsahu spisu je zrejmé, že rodičia maloletých detí nie sú schopní mimo súdneho konania dospieť k dohode týkajúcej sa styku sťažovateľa s deťmi mimo rámec už súdom určeného styku, ktorý napadnutým uznesením OS Ba II ruší od 26. 8. 2011 do 28. 8. 2011 a ešte sa aj zakazuje. KS Ba ako odvolací súd je

podľa názoru sťažovateľa povinný pri preskúmvaní rozhodnutia OS Ba II prihliadať nielen na stručné a jasné objasnenie skutkového a právneho základu rozhodnutia.

Sťažovateľ má za potrebné v tejto súvislosti uviesť, že hoci právne predpisy upravujúce konanie pred súdmi ponechávajú hodnotenie dôkazov na úvahu súdu, táto voľnosť nemôže byť absolutizovaná. Inými slovami, súd musí vyhodnotiť dôkazy v súlade so zásadami logiky a poznatkami vedy. Žiada sa dodať, že toto vyhodnotenie musí byť všeobecne akceptovateľné, resp. objektívne, teda také, ku ktorému by dospel v zásade „každý“. Ak niektorý súd pri vyhodnocovaní dôkazov tieto mantinely logických zásad a poznatkov vedy poruší a vyhodnotenie dôkazu má podstatný vplyv na rozhodnutie súdu, bude takéto rozhodnutie arbitrárne bez ohľadu na to, či súd sa zaoberal všetkými aspektmi právneho posúdenia veci, vyhodnotil dôkazy a logicky svoje rozhodnutie odôvodnil. Ak totiž vyhodnotenie jedného podstatného dokazuje chybné, stráca aj celé odôvodnenie svoju oporu v logike a je ako také neudržateľné a arbitrárne...».

K výroku napadnutého uznesenia okresného súdu, že matka maloletých je oprávnená stráviť s deťmi obdobie od 14. augusta 2011 od 18.00 h do 4. septembra 2011 do 18.00 h nepretržite, uviedol:

«Vo vzťahu k tejto odvolacej námietke sťažovateľa KS Ba síce poznamenal, že „rodičia maloletých detí, nie sú schopní mimo súdneho konania dospieť k dohode týkajúcej sa možnosti matky tráviť letnú dovolenku s deťmi spadajúcu do obdobia, v ktorom má otec súdom určený styk“, no následne uzavrel, že „obe deti majú právo na rešpektovanie toho, aby mali pokojné detstvo, nezaťažované vzájomnými vzťahovými problémami rodičov a najmä na to, aby počas letných prázdnin určených na regeneráciu ich síl pred ďalším školským rokom neboli vystavené konfliktom rodičov, súvisiacim s ich neschopnosťou sa o tejto otázke konštruktívne dohodnúť. Tento názor už odôvodnil poukazom na „výchovný“ vplyv rozhodnutia ÚS SR v konaní IV. ÚS 70/2010, ktorý vidí v tom, že v období po rozvode sa stabilizujú vzťahy rodičov tak, aby boli schopní dohody o širšom rozsahu styku rodiča s maloletými deťmi, čo je určite v ich záujme.

Pokiaľ KS Ba uprel argumentácii sťažovateľa racionálny základ, sťažovateľ musí s poľutovaním konštatovať, že aj závery KS Ba oporu v logike nemajú.

KS Ba v časti upravujúcej sťažovateľa s deťmi určil iba minimálny rozsah a pravidlá styku, ktoré ďalej budú podľa jeho predpokladov rozvíjať obaja rodičia dohodou. Naopak možnosť voľnej dohody ohľadne styku v čase tak letných, ako aj zimných a jarných prázdnin, a to aj na dlhšie obdobie umožní účastníkom lepšie si zorganizovať tento čas pri zabezpečení aj prípadných zájazdov, ktoré nemusia korešpondovať s určeným časovým rozsahom v určení styku rozhodnutím súdu.

Rozhodnutie KS Ba ako IV. ÚS 70/2010 súdu sú v príkrom rozpore s ustanoveniami tak Ústavy SR, ako aj medzinárodných zmlúv, ktorými je SR viazaná. Všeobecné súdy dokazovaním, s ktorého výsledkami sa ÚS v predchádzajúcom konaní veľmi rýchlo stotožnil, ustálili, že medzi sťažovateľom a navrhovateľkou existujú rozpory a rozsiahle narušenie vzťahov, sťažujúce ich komunikáciu. Zároveň však súdy „výchovne“ odkazujú takto rozhádaných účastníkov na vzájomnú dohodu o výkone ich základných práv. Je celkom zřejmé, a z odôvodnenia uznesenia KS Ba táto skutočnosť jasne vyplýva, že takejto dohody rodičia nie sú schopní a minimálne v blízkej dobe ani nebudú schopní. Je teda scestné a základné práva sťažovateľa popierajúce také rozhodnutie, ktoré miesto oprávnenia stráviť s maloletými deťmi dlhšie obdobie letných prázdnin nepretržite, túto úpravu styku s deťmi prizná len matke, čím nezabezpečil práva sťažovateľa ako rodiča podieľať sa v najširšej možnej primeranej miere na výchove vlastných detí a upravil styk detí so sťažovateľom iba čiastočne a tým práva jedného z rodičov, priznané v odôvodnení rozsudku, v samotnom uznesení OS Ba II neprizná a upraví ich dostatočne iba matke. Samotné rozhodnutie súdu pritom nemá prednosť pred prípadnou inou dohodou rodičov o styku s deťmi, preto KS Ba nič nebránilo upraviť styk sťažovateľa s maloletými deťmi riadne a v celom rozsahu, pričom rodičia by sa aj v takom prípade mohli dohodnúť na inej, momentálnym potrebám detí a rodičov vyhovujúcej úprave.

KS Ba argumentujúc „apelovaním“ na oboch rodičov opomína, že rozhodnutím OS Ba II, ktoré v podstate aj KS Ba označil za „oklieštené“, iba zasieva medzi rodičmi ďalší pocit krivdy, príp. na druhej strane akejsi nadradenosti, víťazstva. Hoci v danom prípade ide o jednotlivcov a nie národy, príklady z histórie ukazujú, že skrivodlivé rozhodnutie, ktoré jedna strana vníma ako ťažkú krivdu a druhá ako oprávnené víťazstvo nikdy k normalizácii vzťahov nevedlo (napr. viacero mierových zmlúv po 1. svetovej vojne).

Rozhodnutie KS Ba je o to zarážajúcejšie, že s obdobnými napätými vzťahmi má bohaté skúsenosti aj práve slovenský národ a štát.

Ako už bolo uvedené, v danom prípade ide o jednotlivcov a nie národy, preto aj možnosť nápravy vzájomných vzťahov je pravdepodobnejšia, vydanie a potvrdenie nespravodlivého, resp. jednostranného uznesenia však určite nie je cestou, ako k tejto náprave primäť rodičov v čo najkratšom možnom čase. Pritom je to nielen v ich záujme, ale predovšetkým v záujme maloletých detí, ktoré KS Ba napriek svojim proklamáciám nerešpektuje.

V tejto súvislosti má sťažovateľ za potrebné poukázať na zásadu rešpektovanú aj doterajšou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, a to že pri rozhodovaní v rodinných veciach nie je možné nadradovať modely fungovania vzťahov medzi oddelenými rodičmi a maloletými deťmi, ktoré majú orgány verejnej moci zažité, nad záujem dieťaťa, ktorý je definovaný v čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Tieto modely, akokoľvek sú v mnohých prípadoch prínosné a použiteľné, nemôžu postihovať situáciu každého jednotlivého dieťaťa. Je preto vecou KS Ba, aby pri zohľadňovaní všetkých konkrétnych okolností daného prípadu a z nich vyplývajúceho záujmu dieťaťa, ktorý musí byť vždy prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi alebo správnymi orgánmi, rozhodli o konkrétnej podobe najvhodnejšieho usporiadania vzťahu medzi rodičmi a deťmi. Na tom nemôže nič zmeniť ani to, že sa rodičia nie sú schopní na takomto usporiadaní sami dohodnúť.

Úpravu styku rodiča a maloletého dieťaťa cez letné prázdniny nie je podľa názoru sťažovateľa možné podriaďovať neschopnosti rodičov dohodnúť sa. Sťažovateľ je a stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami z tohto vzťahu vyplývajúcimi, preto jeho snaha o čo možno najširší styk s maloletými deťmi nemôže byť použitá proti nemu.

S poukazom na vyššie ozrejmennú skutočnosť, že výchovný aspekt rozhodnutí vydaných v danej veci OS Ba II ale i KS Ba je nulový, je potrebné konštatovať, že rozhodnutím KS Ba o styku sťažovateľa s deťmi, súd porušil nielen práva sťažovateľa ako rodiča zaručené medzinárodnými zmluvami, ale aj ústavnú rovnosť účastníkov súdneho konania a rovnoprávnosť rodičov pri výchove ich detí. KS Ba totiž v plnej miere v odôvodnení priznáva právo na výchovu detí obom rodičom, výrokom však upravid iba

práva jedného z rodičov nepretržite a druhému z rodičov bez dôvodov, ktoré by mali čo i len najmenšiu oporu v právnych predpisoch, takúto úpravu a ochranu jeho práv odmietol a ruší styk sťažovateľa s maloletými deťmi upravený rozsudkom OS Ba IV a ešte ho aj zakazuje.

Ak potom KS Ba napadnuté rozhodnutie nezrušil, dopustil sa pochybenia a porušil základné práva priznané v ústave, Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Listine základných práv a slobôd, Európskom dohovore o výkone práv detí a Dohovore o právach dieťaťa.

Ak potom KS Ba v snahe odôvodniť svoju neudržateľnú úvahu uviedol, že „súd musí o otázke styku rodičov s deťmi počas letných prázdnin opakovane autoritatívne rozhodovať. V tejto súvislosti je treba apelovať v prvom rade na oboch rodičov, aby vyvinuli maximálnu možnú snahu pri riešení tejto otázky, a aby v prvom rade akceptovali záujem a potreby svojich detí, ktoré by mali mať logicky prednosť pred potrebami a záujmami rodičov“, pošliapava tým nielen právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), ale aj svoju vlastnú dôstojnosť (hoci je to smutné konštatovanie). Vnútroštátne právo SR totiž neumožňuje zmenu rozhodnutia o styku rodiča s dieťaťom bez toho, aby sa podstatne zmenili okolnosti (§ 163 ods. 2 O. s. p. a uznes. pléna NS SR zo dňa 23. 6. 1967 č. Pls 4/67, časť 6., publik. v Zbierke I, str. 266). Ak teda nedôjde k osobitnej dohode medzi rodičmi, nedôjde ani k nijakej zmene pomerov, keďže táto dohoda tu nie je (nebola) v čase vydania rozsudku o styku sťažovateľa s deťmi. Sťažovateľ je toho názoru, že absurdnosť argumentácie a „apelácie“ KS Ba je na prvý pohľad dostatočne zrejmá. Ak však KS Ba nerešpektuje základy platného a účinného právneho poriadku, musí sťažovateľ o to viac apelovať na ÚS SR ako najvyššieho garanta dodržiavania ústavnosti (teda aj zákonnosti) a základných práv v SR, aby zabezpečil ochranu jeho základných ústavných a ľudských práv.»

K výroku napadnutého uznesenia okresného súdu, že ruší styk sťažovateľa s maloletými deťmi od 26. augusta 2011 od 18.00 h do 28. augusta 2011 do 18.00 h upravený rozhodnutím Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 23 C 68/2005 z 2. mája 2007, uviedol:

„Ani uvedenému rušeniu styku sa KS BA, podobne ako zakazovaniu styku sťažovateľa s maloletými deťmi, riadne nevenoval a v odôvodnení iba dospel k záveru o nevyhnutnosti umožnenia matke stráviť letnú dovolenku bez rizika, pričom sa konkrétnym odvolaním sťažovateľa v rozhodnutí vôbec nezaoberal a nevyporiadal sa ani s ostatnými námietkami. Je preto pozoruhodné, ak KS BA výslovne odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia ÚS SR IV. ÚS 115/03, ktorý k predmetnej námietke neuviedol ani slovo. Sťažovateľ má za to, že takéto konanie KS Ba len preukazuje nedostatočné vysporiadanie sa s rozhodnutím OS Ba II, ktoré sťažovateľ namietal pri odvolaní aj pri námietke zverenia oboch maloletých detí do osobnej starostlivosti len jediného z rodičov.

Pritom pokiaľ ide o výrok, ktorým KS Ba potvrdil napadnuté uznesenie OS Ba II, postupom a rozhodnutím KS Ba bola podľa názoru sťažovateľa nepochybne odňatá možnosť konať pred súdom.

KS Ba potvrdenie uznesenia OS Ba II odôvodnil tým, že obe deti majú právo na rešpektovanie toho, aby mali pokojné detstvo, nezaťažované vzájomnými vzťahovými problémami rodičov a najmä na to, aby počas letných prázdnin určených na regeneráciu ich síl pred ďalším školským rokom neboli vystavené konfliktom rodičov, súvisiacim s ich neschopnosťou sa o tejto otázke konštruktívne dohodnúť.“

Sťažovateľ je toho názoru, že „pri rozhodovaní v rodinných veciach nie je možné nadradovať modely fungovania vzťahov medzi oddelenými rodičmi a maloletými deťmi, ktoré majú orgány verejnej moci zažité, nad záujem dieťaťa, ktorý je definovaný v čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Tieto modely, akokoľvek sú v mnohých prípadoch prínosné a použiteľné, nemôžu postihovať situáciu každého jednotlivého dieťaťa. Je preto vecou všeobecných súdov, aby pri zohľadňovaní všetkých konkrétnych okolností daného prípadu a z nich vyplývajúceho záujmu dieťaťa, ktorý musí byť vždy prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi alebo správnymi orgánmi, rozhodli o konkrétnej podobe najvhodnejšieho usporiadania vzťahu medzi rodičmi a deťmi. Na tom nemôže nič zmeniť ani to, že sa rodičia nie sú schopní na takomto usporiadaní sami dohodnúť.

Úpravu styku sťažovateľa a maloletých detí nie je podľa názoru sťažovateľa možné podriadiť neschopnosti rodičov dohodnúť sa. Sťažovateľ je a stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami z tohto vzťahu vyplývajúcimi, preto jeho snaha o čo možno najčastejší styk s maloletými deťmi nemôže byť použitá proti nemu...“.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľ, kvalifikovane zastúpený advokátom, nepredložil napadnuté uznesenie okresného súdu, ktorého zrušenia sa domáha, a značne neprehľadným spôsobom obširne popísal existujúci skutkový stav, v ktorom (bez vzájomných súvislostí) polemizoval so zisteniami a právnymi názormi vo veci konajúcich súdov.

Ústavný súd zdôrazňuje, že podľa § 20 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je viazaný návrhom na začatie konania. V sťažnosti je výrazne oddelený petit od jej ostatných častí. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05), keď navyše znenie petitu sťažnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa nemá ústavný súd dôvod spochybňovať. V petite sťažnosti sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa čl. 6 Európskeho dohovoru o výkone práv detí a podľa čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 14 ods. 2 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa napadnutým uznesením okresného súdu a krajského súdu. Tvrdenia o porušení iných práv a článkov [čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 8 ods. 1 a 2] dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré sťažovateľ uvádza iba v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu v súlade s jeho doterajšou judikatúrou potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

Sťažovateľ na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd rozhodol „o porušení základných práv sťažovateľa garantovaných mu čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv, čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 Európskeho dohovoru o výkone práv detí, čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 14 ods. 2 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa a uznesenie KS Ba zo dňa 30. augusta 2011, sp. zn. 11 CoP 284/11-470 ako aj uznesenie OS Ba n zo dňa 15. 7. 2011, sp. zn. 28 P/145/2009-418 zrušil a vec vrátil OS Ba II na ďalšie konanie“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť bez ústneho pojednávania.

II.1 K namietanému porušeniu v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy a listiny, práva podľa dohovoru a článkov podľa Dohovoru o právach dieťaťa napadnutým uznesením okresného súdu

Právomoc ústavného súdu vyplývajúca z čl. 127 ods. 1 ústavy je vo vzťahu k všeobecným súdom limitovaná princípom subsidiarity, podľa ktorého poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Pokiaľ ide o sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv podľa ústavy a listiny, práv podľa dohovoru a článkov Európskeho dohovoru o výkone práv detí a Dohovoru o právach dieťaťa napadnutým uznesením okresného súdu, ústavný súd v tomto prípade zistil existenciu procesnej prekážky uvedenej v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a síce nedostatok právomoci.

Proti uvedenému prvostupňovému uzneseniu okresného súdu mal sťažovateľ k dispozícii opravný prostriedok – odvolanie, ktorý aj využil, o ktorom rozhodol krajský súd, v právomoci ktorého bolo poskytnúť ochranu označeným základným právam zaručeným ústavou a právam zaručeným sťažovateľovi dohovorom. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 37 ods. 3 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

Napadnutým uznesením krajského súdu bolo potvrdené ako vecne správne uznesenie okresného súdu č. k. 28 P/145/2009-418 z 15. júla 2011, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenie, ktorým bolo upravené oprávnenie sťažovateľa stretávať sa s jeho maloletými

deťmi v čase od 7. augusta 2011 do 10. augusta 2011 nepretržite, oprávnenie matky stráviť s maloletými deťmi obdobie od 14. augusta 2011 do 4. septembra 2011 nepretržite, bol zrušený styk sťažovateľa s maloletými deťmi v období od 26. augusta 2011 do 28. augusta 2011 upravený rozhodnutím Okresného súdu Bratislava IV č. k. 23 C 68/2005-333 z 2. mája 2007, zakázaný styk sťažovateľa s maloletými deťmi v období od 14. augusta 2011 do 4. septembra 2011 nepretržite a vo zvyšku bol návrh sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia zamietnutý.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny) každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Podľa čl. 37 ods. 3 listiny sú si všetci účastníci v konaní rovní.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, čl. 36, čl. 37 ods. 4, čl. 38 až čl. 42 a čl. 44 až čl. 46 ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. V prípade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je týmto zákonom zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

Podľa § 102 ods. 1 OSP ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz. Predpoklady na nariadenie predbežného opatrenia, jeho dôsledky a spôsob zániku upravujú ustanovenia § 74 až § 77 OSP.

Predbežné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého zabezpečovacia funkcia má za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli pred začatím konania alebo v jeho priebehu nastať. Dočasnosť tohto opatrenia ako jeho základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi účastníkmi. Nariadením predbežného opatrenia nezískava jeden z účastníkov práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne upravuje určitý okruh vzťahov.

V danom prípade ide o rozhodovanie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, ktoré možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je však iba také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (§ 74 a nasl. OSP) (obdobne I. ÚS 46/00).

V kontexte argumentácie sťažovateľa je potrebné osobitne zdôrazniť, že posúdenie podmienok na vydanie predbežného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy), a preto ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa spravidla nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodnutí o predbežných opatreniach, keďže nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, a okrem toho ide o rozhodnutia, ktoré do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd posudzuje problematiku predbežných opatrení zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

V konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd poukazuje ďalej na to, že všeobecný súd predbežným opatrením dočasne upravuje pomery účastníkov konania,

pričom je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa vydania predbežného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje. Predbežné opatrenia s ohľadom na ich charakter nemôžu spravidla zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, lebo rozhodnutia o nich nemusia zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu (napr. III. ÚS 309/2012, II. ÚS 339/2012).

Rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí mať rovnako ako iné rozhodnutia predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť najmä náležite odôvodnené. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Krajský súd v zmysle zásad ustanovených v § 212 OSP preskúmal napadnuté uznesenie prvostupňového súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že odvolanie sťažovateľa nie je dôvodné, a preto napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil. Krajský súd svoje rozhodnutie v relevantnej časti odôvodnil uvádzajúc, že *„Odvolací súd sa s prihliadnutím na obsah odvolania ako prvoradou otázkou zaoberal posúdením, či súd prvého stupňa svojím postupom neodňal odvolateľovi možnosť konať pred súdom – odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania. Vo vzťahu k otcom namietanej nedostatočnosti, nepresvedčivosti a neracionálnosti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolací súd poznamenáva, že súd vo svojom rozhodnutí nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú podľa jeho názoru pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne*

realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). V danom prípade prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol stručne rozhodujúci skutkový stav, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad, z ktorých pri rozhodovaní o návrhu oboch rodičov na nariadenie predbežného opatrenia vyvodil svoje právne závery a závery, ktoré prijal, primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho uznesenia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd má za to, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie odvolaním napadnutého uznesenia prvostupňového súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 v spojení s ust. § 167 ods. 2 O. s. p.).“.

Pokiaľ ide o inštitút predbežných opatrení, krajský súd uviedol, že „predbežné opatrenia sú predbežnými predovšetkým v tom zmysle, že ich možno nariadiť aj pred začatím konania vo veci samej, sú prípustné aj počas konania vo veci podľa § 102 O. s. p., avšak aj vtedy majú len predbežnú povahu, pretože ich možno nariadiť len pokiaľ nie sú splnené podmienky pre konečné rozhodnutie. Predbežné opatrenia sú predbežnými aj v tom zmysle, že neprejudikujú práva účastníkov ani tretích osôb a svoje opodstatnenie strácajú, keď súd poskytne ohrozeným alebo porušeným právam definitívnu ochranu. Vydanie predbežného opatrenia predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva, a aby nebolo vážnejších pochybností o potrebe predbežnej úpravy. V súvislosti s rozhodovaním o predbežných opatreniach v konaní starostlivosti o mal. deti treba uviesť, že zmyslom právnej úpravy formou predbežného opatrenia v uvedených konaniach je ochrana práv detí v prípade konkrétneho ohrozenia, kedy možno nariadiť najmä odovzdať dieťa do starostlivosti druhého rodiča alebo inej osoby (§ 76 ods. 1 písm. b/ O. s. p.), prípadne určiť výživné v nevyhnutnej miere, ak je výživa dieťaťa vážne ohrozená (§ 76 ods. 1 písm. a/ O. s. p.). V tejto súvislosti je treba uviesť, že zákon len demonštratívne vymenúva, čo môže byť obsahom predbežného opatrenia, keď druhy predbežných opatrení uvedené v ust. § 75 ods. 1 O. s. p. nie sú konečné a podstatné je to, aby navrhovaná dočasná úprava smerovala k ochrane práv maloletých detí v situáciách, keď sú práva dieťaťa zjavne ohrozené, a to

do doby, keď o výchove dieťaťa, ktoré je inštitútom hmotného práva, nebude rozhodnuté podľa príslušných ustanovení Zákona o rodine.

V zmysle uvedených zákonných ustanovení postupoval v danej veci aj súd prvého stupňa, a so záverom, ku ktorému dospel sa plne stotožnil aj odvolací súd. Podľa názoru odvolacieho súdu na nariadenie predbežného opatrenia mal súd prvého stupňa dostatok skutkových podkladov. V tejto súvislosti najmä vo vzťahu k otcom uvedeným odvolacím námietkam odvolací súd zdôrazňuje, že v konaní o nariadení predbežného opatrenia sa dokazovanie nevykonáva, vychádza sa len z obsahu návrhu a priložených dokladov podporujúcich dôvodnosť podaného návrhu, prípadne zo skutkových zistení známych súdu z prebiehajúceho konania o veci samej. To, že sa dokazovanie v konaní o nariadenie predbežného opatrenia nevykonáva, vyjadruje aj forma a obsah rozhodnutia tým, že ide len o dočasnú úpravu pomerov do rozhodnutia vo veci samej, v ktorej súd rozhoduje na základe vykonaného dokazovania a riadneho zistenia skutkového stavu. Vychádzajúc z charakteru inštitútu predbežného opatrenia, ktorý je procesným inštitútom, dôvody odvolania otca potom nebolo možné zohľadniť. Otázka zverenia maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti rodičov je inštitútom hmotného práva, a prípadné návrhy rodiča v tomto smere, nemôže konajúci súd zohľadňovať pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. V danej veci je treba uviesť, že i odvolací súd na základe návrhov oboch rodičov na nariadenie predbežného opatrenia dospel k záveru o nevyhnutnosti nariadiť predbežné opatrenie, v ktorom je upravený styk oboch maloletých detí s otcom v období nasledujúcom po jeho nariadení, t. j. v období po 15. 7. 2011 do konca letných prázdnin, smerujúci k možnosti umožniť matke stráviť letnú dovolenku s oboma dcérami bez rizika vyhľadávania detí otcom a rušenia ich pokojného priebehu dovolenky. Odvolací súd poznamenáva, že výrok prvostupňového súdu o zákaze styku otca s deťmi od 14. 8. 2011 do 4. 9. 2011 je len dočasnou úpravou (nejedná sa o rozhodovanie súdu podľa otcom cit. ust. § 38 Zákona o rodine) za účelom právneho ošetrovania otcom nerealizovaného styku s deťmi počas mesiaca august 2011 spadajúceho do obdobia od 14. 8. 2011 do 4. 9. 2011.“.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu, ako aj napadnutého uznesenia okresného súdu (ktoré si vyžiadal) dospel k záveru, že ho nemožno z hľadiska dodržania základných ústavnoprocených princípov považovať za

zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Všeobecné sudy dôsledne preskúmali okolnosti prípadu a citlivo vyhodnocovali jednotlivé dôkazy. Po zvážení všetkých okolností dospel odvolací súd k záveru, že nariadenie predbežného opatrenia je potrebné a rozhodnutie prvostupňového súdu bolo vecne správne. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol dôvody potvrdenia uznesenia okresného súdu, preto odôvodnenie predstavuje dostatočný základ na jeho výrok, lebo krajský súd v potrebnej miere vysvetlil, na základe akých právnych úvah rozhodol.

Ústavný súd nezistil, že by relevancia námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v kontexte posúdenia eventuálneho porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny umožnila dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia uvedeného práva. V neposlednom rade dospieť k iným právnym záverom, ako dospel krajský súd v napadnutom konaní, by nebolo možné bez vykonania dokazovania, respektíve skúmania skutkového stavu, čo nie je úlohou ústavného súdu. Navyše, ani v konaní pred všeobecnými súdmi, ktorého predmetom je rozhodovanie o predbežnom opatrení, sa dokazovanie nevykonáva (stačí len osvedčenie istých skutočností pre potreby vydania rozhodnutia, pozn.). Inak by tiež de facto mohlo dôjsť k prejudikovaniu meritórneho rozhodnutia ako takého, a tým by sa nahradila činnosť všeobecného súdu, čo v rámci konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je žiaduce.

Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov, ústavný súd považuje napadnuté rozhodnutie krajského súdu za ústavne akceptovateľné.

Ústavný súd napokon dodáva, že predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je také pochybenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné v činnosti súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (§ 74 a nasl. a § 102 OSP), resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku v spojitosti s predbežnými opatreniami. Potvrdenie prvostupňového uznesenia, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenie, však nemôže samo osebe viesť k záveru

o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti právneho názoru krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Ústavný súd navyše zistil, že okresný súd medzičasom rozsudkom sp. zn. 28 P/145/2009 z 30. augusta 2012 rozhodol v merite veci, v ktorom komplexne upravil styk sťažovateľa s jeho maloletými deťmi.

Sťažovateľ ďalej namietal porušenie svojho základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 37 ods. 3 listiny. V odôvodnení svojej sťažnosti však neuviedol žiadne konkrétne dôvody, ktoré by naznačovali porušenie či ohrozenie tohto jeho základného práva. Sťažovateľ nepreukázal také pochybenie odvolacieho súdu, na základe ktorého by sa v dôsledku protiprávneho postupu tohto súdu ocitol v nerovnom postavení v napadnutom konaní. Tiež zo samotného uznesenia krajského súdu ani okresného súdu nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver, že všeobecné súdy vytvorili v predmetnom konaní nerovnaké procesné podmienky pre účastníkov konania. Ústavný súd preto považuje túto námietku za neopodstatnenú a konštatuje, že nie je daná taká príčinná súvislosť medzi týmto označeným základným právom sťažovateľa a napadnutým uznesením krajského súdu, resp. postupom, ktorý mu predchádzal, ktorá by naznačovala možnosť porušenia uvedeného základného práva. Ústavný súd preto sťažnosť aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Pokiaľ ide o rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, táto vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení, pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie

Apis versus Slovenská republika z 10. januára 2000, č. 39754/98, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 ratione materiae v konaní o zrušení predbežného opatrenia, resp. aj III. ÚS 59/2012, III. ÚS 309/2012). Vzhľadom na to bolo potrebné sťažnosť aj vo vzťahu k namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

II.3 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a podľa čl. 32 ods. 4 listiny a podľa čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 14 ods. 2 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa napadnutým uznesením krajského súdu

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy (resp. čl. 32 ods. 4 listiny) starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných, a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia.

Podľa čl. 14 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú práva a povinnosti rodičov, a v zodpovedajúcich prípadoch zákonných zástupcov, usmerňovať dieťa pri výkone jeho práva spôsobom, ktorý zodpovedá jeho rozvíjajúcim sa schopnostiam.

Podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, vynaložia všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Rodičia alebo v zodpovedajúcich prípadoch zákonní zástupcovia, majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

Podľa čl. 18 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa za účelom zaručenia a podpory práv ustanovených týmto Dohovorom poskytujú štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, rodičom a zákonným zástupcom potrebnú pomoc pri plnení ich úlohy výchovy detí a zabezpečujú rozvoj inštitúcií, zariadení a služieb starostlivosti o deti.

Podľa čl. 18 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, robia všetky potrebné opatrenia na to, aby sa zabezpečilo právo detí pracujúcich rodičov využívať služby a zariadenia starostlivosti o deti, ktoré sú pre ne určené.

V súvislosti s namietaným porušením označených základných práv podľa ústavy a listiny a článkov Dohovoru o právach dieťaťa ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), súčasťou ktorej je aj právny názor, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru (ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 41 ods. 4 ústavy a čl. 32 ods. 4 listiny a práva vyplývajúce z čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy zaručené v čl. 46 až čl. 48 ústavy. O prípadnom porušení týchto základných práv by bolo možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Absencia porušenia ústavnoprávných princíпов vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru, a preto ústavný súd odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť

sťažnosť aj v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a čl. 32 ods. 4 listiny.

Ústavný súd takisto odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namieta porušenie čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 14 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa, ktoré obsahujú záväzky štátu týkajúce sa ochrany práv dieťaťa, ktoré samy osobe nemôžu byť predmetom posudzovania v konaní o sťažnosti.

S poukazom na uvedené skutočnosti ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.4 K namietanému porušeniu čl. 6 Európskeho dohovoru o výkone práv detí

Ústavný súd sa napokon musel vysporiadať aj s námietkou sťažovateľa, že napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu malo dôjsť k porušeniu čl. 6 Európskeho dohovoru o výkone práv detí.

V tejto súvislosti ústavný súd viazaný čl. 127 ods. 1 ústavy („... vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom...“) konštatuje nedostatok svojej právomoci konať o takto vymedzenom predmete konania, pretože Slovenská republika predmetný dokument zatiaľ iba podpísala, ale dosiaľ neratifikovala.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších nárokoch sťažovateľa uplatnených v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2012